

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

THE VALUE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF TRAINING SPECIALISTS IN PHYSICAL THERAPY

В умовах сучасного світу, перебіг освітнього процесу неможливо уявити без використання сучасних інформаційних технологій, які доволі стрімко впроваджуються в усі сфери науково-педагогічної діяльності. Широке використання інформаційних технологій поетапно призводить веде до заміни вже існуючих методів, форм та технологій навчального процесу, тим самим виховуючи більш інформоване та обізнане покоління майбутніх фахівців різних сфер. Беззаперечно актуалізація використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ) у сфері фізичної реабілітації обумовлена практичною та соціальною потребами у підвищенні якості оздоровчих та відновних технологій. Інформатизація у сфері реабілітаційної освіти, першочергово вимагає наявності високих професійних здібностей та відповідного рівня підготовленості як науково-педагогічного складу, так і здобувачів вищої освіти. Ця підготовка ґрунтується на вільному орієнтуванні в інформаційному потоці, вмінні знаходити, аналізувати та використовувати інформацію за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

У даній статті висвітлено важливість ІКТ у системі формування освітнього процесу у сфері фізичної терапії та ерготерапії. Підкреслено необхідність трансформування методів використання ІКТ як базового компоненту підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. Проведено ретроспективний аналіз літературної бази, на основі якого виявлені та аспекти проблеми, які розглянуті неповномірно. Результати переліку досліджень вказують на потенційне розширення можливостей та важливість ІКТ в освітньому процесі. Наголошено на проблемі недостатнього інформування фахівців галузі фізичної терапії, ерготерапії та безпосередньо здобувачів освіти у новітніх методах ІКТ (візуалізаторах, мультимедійних системах). Запропоновано можливі шляхи розв'язання низки перелічених проблем у відповідності із потребами сучасного освітнього процесу в умовах дистанційного чи/та змішаного типів навчання. Такий шлях дасть можливість виводити на більш високий рівень як самопідготовку студентів, так і підвищить рівень їх самоконтролю, а науково-педагогічним працівникам переглянути та модернізувати методи та форми проведення лекційних та практичних форм занять.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, фізична терапія, реабілітація,

майбутні фахівці з фізичної терапії, професійна підготовка, методи.

In the conditions of the modern world, the course of the educational process cannot be imagined without the use of modern information technologies, which are being rapidly introduced into all spheres of scientific and pedagogical activity. The widespread use of information technologies gradually leads to the replacement of already existing methods, forms and technologies of the educational process, thereby raising a more informed and knowledgeable generation of future specialists in various fields. The undeniable actualization of the use of information and communication technologies (hereinafter ICT) in the field of physical rehabilitation is due to practical and social needs to improve the quality of health and restorative technologies. Informatization in the field of rehabilitation education primarily requires the presence of high professional abilities and the appropriate level of training of both the scientific and pedagogical staff and the students of higher education. This training is based on free orientation in the information flow, the ability to find, analyze and use information with the help of modern information and communication technologies.

This article highlights the importance of ICT in the system of forming the educational process in the field of physical therapy and occupational therapy. The need to transform methods of using ICT as a basic component of training future specialists in physical rehabilitation is emphasized. A retrospective analysis of the literature base was conducted, on the basis of which the aspects of the problem that were considered insufficiently were identified. The results of the list of studies indicate the potential expansion of opportunities and the importance of ICT in the educational process. The problem of insufficient information of specialists in the field of physical therapy, occupational therapy and directly those seeking education in the latest ICT methods (visualizers, multimedia systems) is emphasized. Possible ways of solving a number of the listed problems in accordance with the needs of the modern educational process in the conditions of distance and/or mixed types of education are proposed. This way will give an opportunity to bring the self-training of students to a higher level, and will increase the level of their self-control, and for scientific and pedagogical workers to review and modernize the methods and forms of conducting lectures and practical forms of classes.

Key words: information and communication technologies, physical therapy, rehabilitation, future specialists in physical therapy, professional training, methods.

УДК 37.091.12:615.825-051:004.9(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.2.36>

Дроздова К.В.,
канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри теорії та методики фізичної культури та спортивних дисциплін
Навчально наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Кучеренко Г.В.,
канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри теорії та методики фізичної культури та спортивних дисциплін
Навчально наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

В умовах постійно-змінної модернізації системи вищої освіти України а також її комплексному інтегруванні у європейський та світовий

освітні простори фундаментальним є питання підвищення якості підготовки кваліфікованих майбутніх фахівців, зокрема фахівців з фізичної терапії, ерготерапії у ЗВО.

Одним з основних аспектів підвищення рівня професійної підготовки майбутніх працівників

даної сфери, є безпосередньо використання інноваційних методів забезпечення освітнього процесу.

Основним завданням, із яким зіштовхується система освіти – навчити студентів самостійно розвиватися та практикуватися в галузі фізичної реабілітації, приймати важливі рішення у професійних ситуаціях, активізувати весь свій творчий потенціал та формувати професійну унікальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Ретроспективний аналіз наукових досліджень та публікацій дозволив проаналізувати досвід, накопичений в теорії та практиці вищої освіти. Зокрема:

- Базовий апарат підготовки спеціалістів із фізичної реабілітації (В.М. Мухін, Г.Е. Верич, В.П. Мурза, О.Д. Дубогай, Т.Ю. Круцевич, С.М. Попов);
- професійна підготовка здобувачів вищої освіти у ЗВО (А. Ризик, А.М. Герцик, Л.Б. Волошко, І.П. Зенченков, О.В. Погонцева, М.Я. Романишин, Л.П. Суценко, Т.В. Д'яченко);
- особливості адаптації та реадаптації людини засобами фізичної реабілітації (В.М. Мухін, І.М. Башкін, А.С. Вовканич, Ю.О. Лянной, О.К. Марченко, Т.В. Бойчук, Т.В. Д'яченко).

У наукових дослідженнях розглядаються питання психологічного та фізіологічного обґрунтування підходів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців різних сфер діяльності, зокрема галузі фізичної реабілітації. Проте, на сьогоднішній день таких джерел доволі мало для їх повномірного використання у навчальному процесі фахової підготовки майбутніх спеціалістів із фізичної терапії, ерготерапії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність певної кількості інформаційно-доказової бази, все ж існують розбіжності саме у понятійному апараті цього процесу, виокремлюється недосконалість теоретичних та методологічних положень щодо переліку нових методів інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються у процесі навчання і, як наслідок, неповною сформованістю теоретичних та методичних засад підготовки майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії із використанням даних ІКТ.

Мета статті.

- характеризування причин важливості сучасних ІКТ у процесі професійної підготовки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії;
- виокремлення сучасних інноваційних технологій, які необхідні до впровадження у теоретичний і практичний процес фахової підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації;
- наукове обґрунтування цього застосування;
- обґрунтування ефективності використання сучасних ІКТ з метою підвищення якості навчального процесу.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-комунікаційні технології є надзвичайно ефективним засобом досягнення навчально-виховної мети. Саме поняття інформації – це поняття нових відомостей, які споживач сприймає, аналізує та оцінює. Протягом інформаційного процесу, отримані дані переходять із одного виду в інший, за допомогою використання різних методів [1. с. 67-73].

Інформаційно-комунікаційні технології – це сукупність певних методів та засобів демонстрації а також використання бази даних в інтересах користувачів. Після аналізу процесів, які відбуваються у сучасній системі освіти, можна свідчити про те, що традиційні погляди на освіту в Україні поступово зазнають змін, що дає можливість забезпечення високого рівня ефективності навчання. Ці процеси здійснюються на підґрунті сучасних засобів інформаційного обміну. Цей широко вживаний термін вміщує в собі ті технології, які використовуються для міжособистісного спілкування та роботи з інформацією. Інформаційно-комунікаційні технології справедливо також вважати педагогічною технологією, оскільки вони активно використовуються протягом навчального процесу. сучасному етапі методи, способи і засоби безпосередньо взаємопов'язані з комп'ютером. Отже застосування ІКТ в освіті призвело до появи нових шляхів користування інформаційними освітніми технологіями, що дало змогу покращити якість навчання та створити новітні засоби впливу, які ефективно допомагають у процесі взаємодії педагогів зі студентами [2. 584 с.].

Методи інформаційно-комунікаційних технологій включають:

- моделювання,
- системний аналіз,
- методи передачі, збору, накопичення, збереження та захисту інформації.

Сучасні інноваційні технології характеризуються наявністю всесвітньої мережі інтернет а також такими сервісами, як електронна пошта чи телекомунікації, що в свою чергу можуть надавати більш широкі можливості поєднуючи ІКТ, проектуючи їх на практичну сторону освітнього процесу, основою якої є адаптація людини в інформаційному суспільстві. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у систему освітнього процесу суттєво прискорить передачу умінь та навичок від однієї людини до іншої [4. С. 64–70.].

Сучасні ІТ значно підвищують рівень навчання та освіти, забезпечують більш швидку адаптацію до навколишнього світу. Важливим чинником створення нової системи освіти є активне та ефективно впровадження даних технологій в освіту, адже воно є початком формування інформаційного суспільства. Незважаючи на існуючі труднощі, сьогодні ми можемо прослідкувати

швидке накопичення досвіду, активний пошук шляхів і помітне підвищення якості навчання. Перманентне створення нових форм інформаційно-комунікаційних технологій простежується у різних сферах навчального процесу. Використання сучасних ІКТ у навчанні одна є однією із основних та концептуально важливих тенденцій розвитку загалом світового освітнього процесу. Нові інформаційні технології навчання дозволять значно пришвидшити сприйняття, аналізування та засвоєння величезного об'єму знань. Здобувач зможе самостійно отримувати всю необхідну інформацію. Для викладачів же застосування на заняттях різноманітних тестів чи діагностичних комплексів ІКТ дозволить за короткий час отримати об'єктивну картину рівня засвоєного матеріалу.

ІКТ надають доступ до всієї необхідної інформації та провокують появу нових можливостей пошуку міжгалузевих знань, спонукають до глибшого вивчення нових видів інноваційних технологій та сприяють активному розвитку творчих здібностей, роблять навчальний процес більш інтенсифікованим [5, с. 23–29].

Осучаснення засобів контролю за допомогою ІКТ зумовлена безперервним розвитком НТП. У галузі фізичної терапії та ерготерапії це проявляється через повну трансформації змістової частини та розширення технологічної бази. Саме така модернізація методів та засобів контролю, що ґрунтуються на основі перетворень інноваційної складової, яка передбачає абсолютну інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій у цей процес, є основним способом збільшення рівня ефективності освітніх програм.

Інформаційно-комунікаційні технології застосовуються як:

- навчальний метод;
- спосіб вдосконалення освітнього процесу;
- інструмент розуміння оточення та самопізнання;
- спосіб розвитку особистості [2. 584 с.].

Стрімка популяризація дистанційних форм навчання із використанням сучасних ІКТ дає змогу значно покращувати перебіг освітнього процесу шляхом отримання необхідної інформації з різноманітних джерел, аналізувати погляди експертів із актуальних питань, а також формувати свої погляди на конкретну проблему.

Вміння отримувати, обробляти та використовувати інформацію за допомогою сучасного ТО, та вільне орієнтування у інформаційних потоках – обов'язкові вміння сучасного фахівця кожної галузі знань [6, с. 173–176].

Попри певні труднощі, пов'язані з організаційними моментами, науково-методичними аспектами розробки чи матеріально-технічним забезпеченням щодо впровадження сучасних ІКТ в сферу реабілітації, ці питання викликають великий

інтерес у значній кількості науковців галузі фізичної терапії та ерготерапії, адже існує необхідність відходу від традиційних методів та форм підготовки, що спрямовані на накопичення базових знань, умінь та навичок, які забезпечать:

- ефективний процес збору, обробки та передачі інформації;
- проведення самоосвіти та самоконтролю;
- якісну зміну зміст, методів та організаційних форм освітнього процесу;
- узагальнення та поглиблення теоретичних знань про основні методи та поняття отримання інформації;
- формування вміння роботи із ПК;
- освоєння методів роботи з ІКТ
- вивчення методів та способів застосування сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності [3, с. 119–120].

Застосування новітніх ІТ дає науково-педагогічному працівнику можливість досягнення бажаних дидактичних цілей та використання нових видів навчальної роботи, як окремо так і комплексно, тобто через проектування навчального середовища.

ІКТ забезпечують швидке оновлення змісту автоматизованих програм освітнього процесу відповідно до появи нових технологій та розширення знань про них. Формуються можливості відходу від традиційних видів навчального процесу та викладацької діяльності, при цьому надаючи перевагу саме інтелектуальним формам праці. Спостерігається також якісне просування у вже існуючих відносинах між викладачем і студентами [2. 584 с.].

Через швидку інформатизацію освіти виникають нові вимоги до професійних компетенцій фахівців та підвищення якості підготовки кадрів. Вміння орієнтуватись у сучасних ІТ стало базовим питанням фахової підготовки фахівця усіх сфер науки, зокрема галузі фізичної терапії та ерготерапії, як результат, виникла потреба розробки та впровадження в навчальних процес спеціально-орієнтованих курсів та дисциплін, які спрямовані на оволодіння потрібними знаннями та вміннями застосовувати накопичений досвід для використання їх у своїй професійній діяльності [4, с. 64–70].

Висновки. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі є:

необхідною умовою формування відповідного рівня кваліфікаційних якостей майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії;

основним методом забезпечення самоосвіти та самоконтролю здобувачами вищої освіти роботи студентами;

провідним засобом формування орієнтації не лише на професійну, але й на особистісну складову фахової підготовки, що, в свою чергу, дасть

можливість майбутньому фахівцю з фізичної реабілітації проявляти ініціативу, бути «гнучким», самовдосконалюватися у процесі трудових відносин, з метою формування високого попиту випускника на ринку праці.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Базильчук О. Роль сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. *Наукові записки. Серія: педагогіка*. 2017. Вип. 3. С. 67-73.
2. Белікова Н.О. Підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язберезувальної діяльності: теорія та методика : [монографія] 2012. 584 с.
3. Горборуков В. М., Максименко В. В. Сучасні інформаційно – комунікаційні технології в освітньому процесі. *Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерго-терапії*: мат. IV Всеукр. електр. наук.-практ. конф., 19 квіт. 2021 р. С. 119–120.
4. Дмітрієва Н., Копочинська Ю. Сучасні педагогічні технології у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. *Вісник Прикарпатського університету*. 2019. Вип. 32. С. 64–70.
5. Карпенко Ю. Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до професійної діяльності в реабілітаційних центрах. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2021. Том 9, № 2. С. 23–29.
6. Кузьменко В. Ю. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Вип. 3К 2 (71). 2016. С. 173-176.